БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 284 (9116)
ДЕКАБРИИН
3
ЧЕТВЕРГ
1959 он

Сэн 20 мүнгэн

Декадын нэгдэhэн үдэр Ленинэй орденто Бурядай оперо, баледэй театр СССР-эй Академическэ Ехэ театрын филиалай сценэ дээрэ Д. Аюшеевэй «Анда нүхэд» гэжэ оперо харуулаа. Тэндэ КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев түрүүтэй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд байлсаа. **Зураг дээрэ:** парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд оперо хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

РЭХЭ ЖЭЛЭЙ БАЯН УРГАСЫН ТУЛӨӨ

ПСС-эй Центральна Комитедэй бриин Пленумэй нээгдэхэ үдэр обо. Энэ Пленум хүдөө ажаталаар партиин XXI съездын алhан түүхэтэ шиидхэбэринүүбэелүүлхэ асуудал зүбшэн хэл оронойинай бүхы ажабайа горьтой hуури эзэлхэ юм. эhээ совет арад, тэрэ тоодо й республикын ажалшад тус умые нэрэтэй түрэтэйгөөр үгн түлөө үргэн далайсатай му дэлгэрүүлхэ зуураа, али бүрга боломжоёо элирүүлэн элжэ, долоон жэлэй түрүүшын й даабарии болзорhоонь урид лтатайгаар дүүргэжэ байна.

э жэлдэ Бурят орон доторнай урагса хуряагдаа, ороohо тахартаабха, сахарай свёкло, үндэгэ гүрэндэ худалдаха үлүүлэн дүүргэгдээ. Тиигэжэ ажахыhаа саашадаа бүри ехэ олзо абаха, малай үбэлжэлатар тарганаар үнгэргэхэ дүүрга боломжо бии, бата үндэури табигдаа. Эдэ бүгэдэ пара организацинуудай ябуулдаг дхэлэй болон политическэ хүэриин, мүн хүдэлмэришэд, таадаймнай шэн габьяата ажа эли бодо үрэ дүн болоно бшуу. гөөр туйлаhанаараа hанаагаа рха, холын хараата зорилго үртабингүй нэгэшье үдэр миин а зэргэгүйбди. Мүнөө хүдөө ын жэл амжалтатайгаар дүүр, малай үбэлжэлгые эрхимээр ргэхэ гэжэ оролдохо зуураа, оной—долоон жэлэй хоёрдолэй урагса тухай hуларшагүй рал табиха саг ерээ. Бурядай Р-эй Министрнүүдэй Соведэй олой ёhoop, намар, үбэлэй hаудта колхоз, совхозууднай 50 ан гектар газар дээрэ саhа оохо, 1,6 миллион тонно наг э гаргаха, тэрэ тоодо кукуруталмай дээрэ 444 мянган тонргаха. 3 мянган тонно үнэhэ, янган тонно шубуунай аргал үулха уялгатай.

нэйшье мэдэhээр, үбэлэй сагта дээрэ агротехническэ хэмжээга үнгэргөөгүй hаа, баян ур тухай hанаашалха ямаршье байхагүй ха юм. Энэ жэлдэ й уларилай хэршье таатай зобайбашье, газар тариалан эрэ түрүү агротехникэ гол түлэб лэhэнэй ашаар бараг hайн ур хуряагдаа гэжэ тэмдэглэхэ ала. Жэшээнь, республикын рузашадай дунда социалисти мүрысөө үүсхэhэн Сэлэнгын агай «Эрдэм» колхозой гэшүүн Шагжиевай агрегат 100 га й дээрэhээ дунда зэргээр гек 339 центнер, тиихэдэ 35 гека дунда зэргээр 685 центнер рузын эшэ набша хуряаhан а. Сагай уларилай hүрхэй бэшэ байбашье, нүхэр Шаг хайшан гээд нимэ урагса б? Нэн түрүүн, агротехникын ые наринаар сахижа, кукуруариха талмай дээрэ нютагай жүүлгэ эртээнhээ элбэгээр гар газарайнгаа хүрьhэ үрэжэл болгоhон байха юм. ын гула эндэхид гектар буридэ 30 тонно наг шэбхэ, центнер үлүүтэй шубуунай аргал гаргаhан, саhа ехээр тогтооhон, хабартаа газараа hайса уhалhан байгаа бшуу. Энэ баримта юу гэршэлнэб гэхэдэ, оролдолго ехээр гаргаад, бүхы хэмжээ абаад байхада, манай республикын эрхэ байдалда бүхы ургамал, тэрэ тоодо кукуруза баян урагса үгэхэ аргатай, үгэдэгшье гээшэ.

Гэхэ зуура намар, үбэлдөө хэгдэхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэб мүнөө республика доторнай тэсэшэгүй нобшоор дүүргэгдэнэ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, Закаменай аймагайхид 84 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха даабаритай аад, мүнөө хүрэтэр өөдтэй хүдэлмэри ябуулаагүй hүүhаар. Тус аймагай «Дружба» колхоз абаад үзэе. Агротехническэ хэмжээ-ябуулга муугаар үнгэргэhэнhөө, тэрэнии тоогоогүйhөө 1959 ондо даншье hаа бирагүй урагса эндэхид хуряагаа. Тиигэбэшье колхозой хүтэлбэрилэгшэд урданайнгаа алдуунуудhаа ямаршье тобшолол хээгүй, ерэхэ жэлэй урагса тухай ёhотой анхарал хандуулаагүй байhаар.

Ерэхэ жэлэй урагса хадаа нютагай үтэгжүүлгэ хэр зэргээр бэлэдхэhэнhээ, тэрэнии ямараар хэрэглэhэнhээ түбхын түрүүндэ дулдыдаха. Тиимэhээ колхозой правленинүүд, совхозой дирекцинүүд саhа тогтоохо, тошо халяаха, поли, сабшалан дээрэ наг шэбхэ, үнэhэ, шубуунай аргал гаргаха тодорхой даабари бригада, фермэнүүдтэ үгэжэ, график зохёожо, тэрэнэй дүүргэлтын хойноhоо шанга хиналта табиха уялгатай. Энэ талаар агрономуудай үүргэ, харюусалгань айхабтар ехэ. Гадна энэ хүдэлмэри унжагайруулхагүйн, үбэлэй богони үдэрнүүдые аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын зорилгоор трактор, машина, мори унаа зүбөөр хубаарилан табиха, hургуулиин hурагшадые олоор элсүүлхэ хэрэгтэй.

Гэхэтэй хамта энэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха гэхэдэ, олохон колхоз, совхозуудай тариалан дээрэ мүнөө хүрэтэр сомогдоогүй hолоомон, зелёнко хэбтэнэ, адуу малда эзэн бусаар эдюулэгдэнэ. Иимэ байдал дары усадхахын тулада партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд габшагайшалан хүдэлхэ хоёр долоон хоног декабриин эхеэр бүхы ажахынуудта соносхожо, hолоомо, зелёнко суглуулха хүдэлмэридэ колхоз, совхозуудай, аймагай центрнүүд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудай ажалшадые, тэрэшэлэн машина, техникэ олоор элсүүлхэ ёhотой гэжэ КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет тэдээндэ дурадхаба. Энэ хүдэлмэрие эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада нютагуудтахи партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд тодорхой хэмжээ энэ гэhээр абаха уялгатай болоно.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахын түлөө мүрысөө улам үргэдхэжэ, ерэхэ жэлэй баян урагсын бата найдамтай үндэhэ hуури байгуулая!

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ П. П. Лобанов Бирма орохоёо мордобо

Бирмын парламентын палатануудай түрүүлэгшэнэрэй уряалаар СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ П. П. Лобанов Бирма орохоёо декабриин 1-дэ мордобо.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин гэшүүн Е. И. Афанасенко, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй канцеляриин начальнигай орлогшо В. Г. Высотин, Бирмын Союзhаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд У Чин гэгшэд П. П. Лобановые үдэшөө.

Йеменэй правительственна делегаци Москваhаа мордобо

Йеменэй хаанай дүү гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо, МИД-эй генеральна директор хан изагуурта Сейф Уль-Ислам Абд Ар-Рахман түрүүтэй Йеменэй правительственна делегаци декабриин 1-дэ Москваhаа мордобо.

Йеменэй, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар гоёогдоhон Внуковска аэродром дээрэhээ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн В. И. Устинов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо А. Л. Орлов болон бусад Йеменэй делегацие үдэшэбэ.

ЖАРГАЛТА АРАДАЙ ЖАБХАЛАНТА КУЛЬТУРА

БУРЯТ АЙЛШАДАЙ АМЖАЛТА

Декадын 5 үдэр

Бурят искусство, уран зохёолой декада Москвада табадахи үдэрөө боложо байна. Москвагай ажалшад аха дүү арадайнгаа өөрын өөрсэ шэнжэтэй, hаруул тодо искусствые hайшаан hонирхоhoop.

Декабриин 1-дэ Бурядай оперо, баледэй театр «Инаг дуранай ольhондо» гэжэ композиторнууд Ж. Батуев, Б. Майзель гэгшэдэй хүгжэмтэй балет хоёрдохёо харуулаа. Тэрэ балет ээрхэг булимтарагшадай болон дээрмэшэдэй урдаhаа эсэргүүсэhэн юрын хүнүүдэй баатарлиг тэмсэл магтаhан арадай үльгэрhөө үндэhэтэй.

Тэрэ үдэр Бурят драмын театр хитад драматург Цао Юй гэгшын «Тайфун» гэжэ зүжэг ниислэл хотынхидта түрүүшынхеэ харуулаа. Капитализмын ан арьяатанайхида адли абари зан, үзэл бодол узуур үндэhөөрнь уудалан харуулhан тэрэ социальна зүжэгэй удхые артистнар зүбөөр гаргажа шадаа. Тэрэ пьесэ соо шунахай, бүдүүлиг баяшуулда эсэргүүсэн ажалша зон хүн түрэhэн нэрэ түрынгөө түлөө тэмсэнэ.

Зүжэгэй гол геройнуудай рольдо Бурядай АССР-эй габьяата артист П. Николаев (капиталист Чжоу лушань), артист В. Самандуев (хүдэлмэришэн) наадана.

Кремлиин театр соо ород драмын театр «Залинта аадар соогуур» гэhэн зүжэгөө харуулаа.

Бурят айлшад түб хотын болон Москва шадарай ажалшадтай уулзаhаар. Дуу, хатарай ансамблиин болон оперын дуушад Воскресенскэ районой «Можерез» совхоздо ошоо, Бурядай уран зохёолшод түмэр замшадай культурын түб ордондо ажалшадтай уулзаа. Декабриин 1-дэ РСФСР-эй уран зохёолшодой Союзда Бурядай уран зохёолшодой проза зүбшэн хэлсэлгэ дүүрээ.

Тэндэ үгэ хэлэhэн Москвагай уран зохёолшод С. Баруздин, И. Кремлев, Е. Поповкин, В. Архангельский болон бусад hүүлэй жэлнүүдтэ Бурядай республикада хэблэгдэhэн роман, повесть, рассказуудые алишье талаhаань хаража үзөө. Тэдэнэр бултадаа Бурядай уран зохёолшод нилээд ехэ амжалта туйлаа, олонациональна совет уран зохёолшодой зэргэдэ хүндэтэ hуури эзэлжэ шадаа гэжэ тэмдэглээ.

«Метрополь», «Победа», «Ударник» гэжэ түб хотын кинотеатрнуудта «Адуушанай дуун», «Ургын задаржа байхада», «Бидэ Байгалай саана байдагбди» гэжэ фильмнүүд харуулагдаа.

(ТАСС).

Бурят уран зохёолшодой номууд олоор худалдагдана

Москвагай № 4, 11, 21, 59, 20-дохи номой магазинуудта Бурядай уран зохёолшодой номуудые худалдалга эмхидхэгдэнхэй. Тэдэ магазинууд бурят искусство, уран зохёолой декадын үдэрнүүдтэ хүдэлхэ.

Аха дүү республикын уран зохёолшодой ном худалдахаар эрхим наймаалагшад табигданхай.

Москвагай ажалшад Бурядай уран зохёолшодой номуудые олоор худалдажа абана. Хоца Намсараевай «Үүрэй толон», Чимит Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржо», Жамсо Тумуновай «Нойрhоо hэриhэн тала», Даширабдан Батожабайн «Төөригдэhэн хуби заяан», Барадий Мунгоновой «Хёлго мүрэн харьялна» гэхэ мэтэ номууд илангаяа олоор худалдагдана.

Ниислэл хотын уншагшад өөhэдынгөө бпблиотекэнүүдтэ зорюута бурят уран зохёолшодой номуудые абана. Тэдэнэр Совет засагай жэлнүүдтэ hалбаран мандаhан эгээл холын республикын хүн зоной ажабайдалтай танилсахаяа эрмэлзэнэ гээшэ.

Москвагай номой магазинуудта Бурядай уран зохёолшод уншагшадтай хани халуунаар уулзана. Тэдэнэр өөhэдынгөө творческо түсэбүүд тухай хөөрэнэ, зохёолнуудаа түрэлхи хэлэн дээрээ уншана.

Л. Апарников.

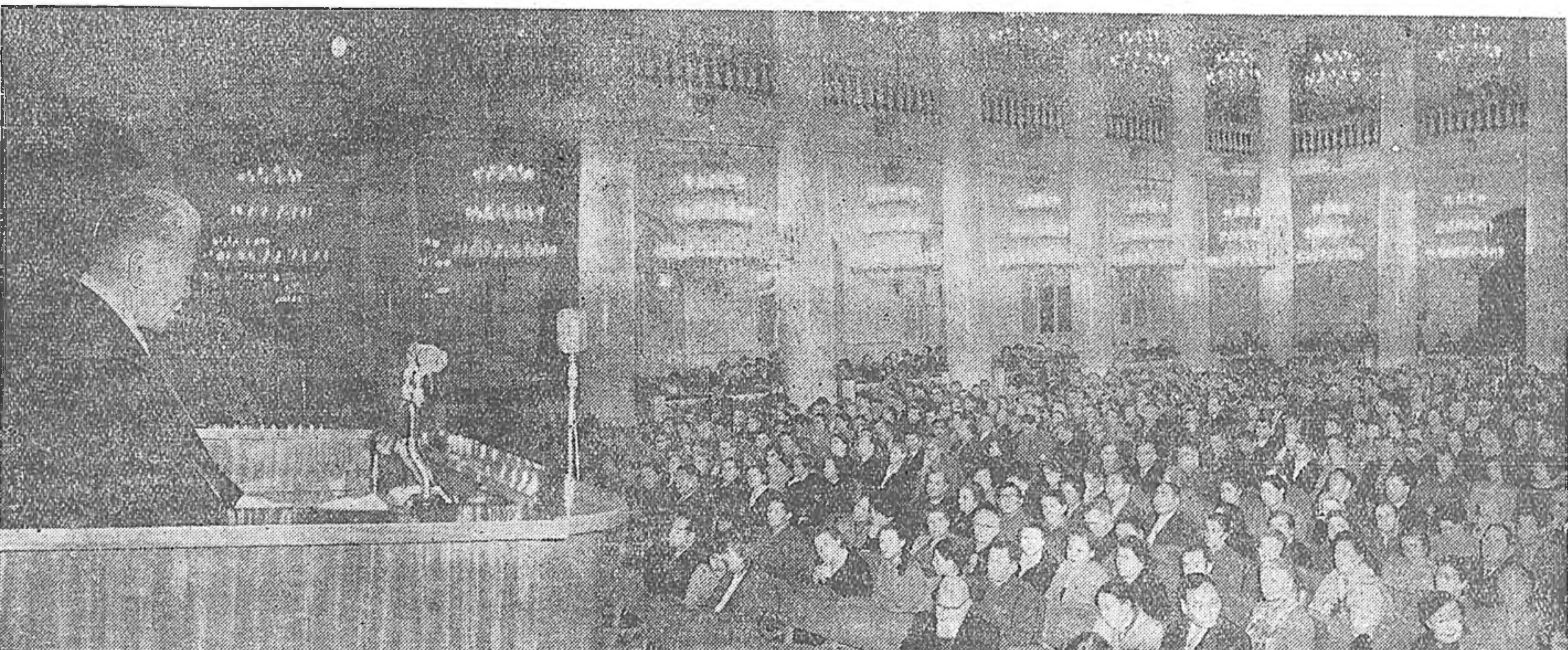
«Анда нүхэд» гэжэ оперые Бурядай АССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша **Б. Аюшин** найруулан табяа. Дирижерынь—**А. Арсаланов**, уран зураашань—РСФСР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша **А. Тимин.**

Зураг дээрэ: оперын нэгэдэхи үйлын сценэ. **ТАСС-эй фотохронико.**

Ч. НАМЖИЛОВ.

Зуралзаhан одоной замаар...

Үдэшын боро хараанаар
    газаахи сэсэрлиг соогоо
Үндэр тэнгэриин
Үбсүү шэртэн зогсоходо ямар жэгтэйб?
Үй түмэн албатаяа
    өөрынгөө түлөө носоогоод,
Үдэрэй наран
Үрдижэ амархаяа далда ороhон хэбэртэй.
...Тиигэжэ байтар
    эгээн ялагар мүшэдэй дундаhаа
Тэбэнын шэнээн гал
    гэнтэ зуралзан hанжахадал гээд,
Тээ доошоо орожо ябатараа
    улам хурсадаhаар
Тэмдэгш орхингүй
Тэндээ hүниин харанхы руу шэнгээ...
Иигээд лэ дүүрээ...
Эрьюутээ бэшэ аад, юунэй түлөө
Эрхээ байhан
    огторгойн мүшэдые
Энхэрэлгэн гээшэб.
Энэ дэлхэйдэмнай хэрэгүүд олон,
Эртэ үглөө
Эллэб бодолhоо хүнгэрөөд,
    ажалдаа хандахаш мэдээжэ.
Хүрөө ха даа,— гээд
Хүлөө татан нэгэ алхабаб.
Хүршэ зэргэлээ
    нарайлалгын байшангай нээмээ сонхоо
Хүйhөө hаяхан
Хүндүүлhэн
Хүхэ нарай
Хүсэд сошохоор:
«Хүн түрөөб, дуулыт»,
    «хүн түрөөб, дуулыт»,-гэhэндэл
Хүрьhэтэ үргэн дэлхэйдээ
    бэеэ мэдүүлэн жэргэнэ.
Хүйтэн hэбшээн
Хүнгэн даляараа дууень hэлюурдэн,
Хүдөө тээшэнь,
Холуур дээгүүр сууряатуулан жаргана.
Мэнэ hаяхан,
Минии хараа байса унтарааша
Мэнгэ шэнгихэн одоной
    hүүлшын замые залгуулан
Мүндэлhэн эрын
    хүрэхэ нютаг —
        Наранhаа тээ нааша —
Мүнөөдөө хүсэд танигдаагүй
Мүшэтэ ехэ замбуулин.
Үглөө болоходо
Үбгэн hарадаа хүрэжэ сай баряад,
Үльгэрэй онгосоор
Өөдөө дэгдэхэл жэгүүртэ шэнэ үетэн
Үдэшын огторгойгоор
    Зуралзаhан одоной
    дүү хүбүүн—бурят
Үнэхөөрөө тэдэнэй дунда
    ябалсана гээд этигэнэм.
Мянган жэлдэ
Мүльhэн сэбдэг хүхэ дүлөөр носонгүй,
Нүхэн харанхые
Нюдөө сабшаха зуура
    гэрдэнэл алдангүй
Энэ дэлхэйн
Эгээн ехэ
Эзэн хаан —
Элшэтэ наранhаа үлүү
    хүн түрэлтэнэй ухаан!

Москва. Ноябриин 28-да Союзуудай байшангай Колонно зал соо декадын уран зохёолой хубиие нээлгэ болоо. **Зураг дээрэ:** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Д. Ц. Цыремпилон** бурят уран зохёолой хүгжэлтын зам тухай үгэ хэлэжэ байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

КПСС-эй ЦК-гэй ПЛЕНУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

АСТРАХАНИИН ОБЛАСТЬ. Харабалинска районой «Красный партизан» колхоздо 26 жэлдэ хүдэлжэ ябаһан ахалагша хонишон А. Ф. Соляный гэгшын нэрые областиин хонишод һайн мэдэдэг. КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые үнинэй энэ хонишон амжалтатайгаар угтажа байна. А. Ф. Соляный хонин бүриһөө 10-һаа 20 хүрэтэр килограмм нарин нооһо энэ жэлдэ хайшалжа, 19 центнер нооһо гүрэндөө тушааха түсэбтэй байһан аад, 29 центнер эрхим шанартай нооһо тушааба. Ажалдань Василий хүбүүниинь туһалдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Ф. Соляный Василий хүбүүнтэеэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ОРЕНБУРГЫН ОБЛАСТЬ. «Пономаревский» совхозой таряа ургуулагшад—аха дүүнэр Николай Николаевич, Иван Николаевич Велигодскийтанай үнэтэ үүсхэл КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумдэ бэлэдхэлэй үедэ мэдээжэ болобо. Тэдэнэр шэнэ ургуулха комплексно звеное толгойлно. Звеногой 8 гэшүүд зундаа 500 гектар талмай дээрэ бүхы хүдэлмэринь хэһэн байна. Тэдэнэр нарин зуруудтайгаар тарилга хэжэ, гектар бүриһөө 100 нүүд шахуу ургаса ургуулаад, богонихон болзор соо амяарлан хуряажа абаһан байгаа. Энэ звеногой талмай дээрэһээ хуряагдаһан ургаса саашадаашье үшөө дахин сэбэрлэлгэгүйгөөр амбаарта ороһон байна. Ажал хүдэлмэреэ үргэлжэдэнь оньһожоруулгада звеногойхид ехэхэн анхарал хандуулна. Жэшээнь, тарилгын үедэ «СК-3» гэжэ комбайнда Велигодскийтанай тодхоһон тусхай элеватор-транспортёроор сеялкын ябууд дунда тэрээндэ таряан хэгдэдэг байгаа. Мүн тэдэнэр таряалангай газар дээрэ үтэгжүүлгэ тараахын тула бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг юрын түхеэрэлгэ ухаалан зохёогоо. Ургасаяа бултыень хуряагаад, звеногойхид хүршэ бригадануудтаа туһалдаг байгаа. Совхоздо хуряажа абтаһан центнер таряанай өөрынь үнэдэ орходоо Велигодскийтанай звеногойхидой ургуулһан ороохо таряанай оорынь үнэ 20 процентээр, түсэблэгдэһэнһөө 19 түхэригөөр доошоо юм. Тиимэһээ тэдэнэй олзонь 15 процентээр дээшэлээ.

Звеногойхид ерэхэ жэлэй тарилгада газараа һайнаар бэлдэнхэй. Велигодскийтанай жэшээгээр область дотор тиимэ звенонууд бии болгогдожо байна. КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумэй хүндэлэлдэ энэ звеногойхид бүхы механизмууд болон хүдөө ажахын багажа зэмсэгүүдые тарилгын хүдэлмэридэ сагһаань урид гүйсэд бэлэн болгохо, тарилгынгаа газар дээрэ саһа тогтоохо гэһэн уялга абаа. Энээнһээ гадна звеногой гэшүүд совхозой фермэнүүдэй хүдэлмэри оньһожоруулха хэрэгтэ туһална. Зураг дээрэ: звеногой гэшүүд (зүүн гарһаа) тракторист П. Н. Самойлов, Н. Н. Велигодский, штурвально-прицепщик Л. Г. Савельева, тракторист Н. Г. Шувалов болон И. Н. Велигодский гэгшэд звеногойнгоо дүй дүршэл тухай газетэдэ бэшэгдэһэн статья уншажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Түрүүшын дүн гаргаад байхадаа...

Хоринн аймагай совхоз, колхозууд һүүлэй хэды жэлэй туршада мяха тушаалгаяа дүүргэдэг байгаа. Ондоогоор хэлэхэдэ, худалдагдаһан мяханай далан процентнь үхэрэй мяхан болоно. Гэхэ зуура совхоз, колхозууднай олонхи малаа намар орой болгоод, сентябрь—октябрьда тушаадаг заншалтай байгаа. Тиибэшье һаань һайса мяхажаагүй, туранхай мал худалдагдадаг һэн. Жэшэн харахада, нёдондо жэл аймагай колхозууд эбэртэ бодо мал дунда зэргээр толгой бүриень 242 килограмм, совхоз—247 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушааһан байна.

Харин энэ жэлэйхиие харабал үнгэрһэн арбан һарын туршада гүрэндэ худалдагдаһан бодо малай тус бүриин шэгнүүр колхозуудта дунда зэргээр 246 килограмм, совхоздо—256 килограмм татаһан байна. Гэхэ зуура жэл, хоёр жэл болоһон олон залуу мал толгой бүридөө оройдоо центнер хахад, хоёр центнер шэгнүүртэй, дунда, дундаһаа доошо хүшэтэйгөөр тушаагдаа бшуу. Иимэ болохолоороо эдэ жэжэ малһаа биратай мяханшье абтахагүй, мяханиинь шанаргүй, туранхай байха юм.

Энээн дээрэһээ харахада, гүрэндэ худалдагдаха мал һайнаар мяхажуулха, таргалуулха хэрэгтэ онсо анхарал табиха шухала болоно. Энэ талаар буруу, хашарагуудые намар, үбэлэй үедэ зүбөөр шахан түлжүүлхэ тухай КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол ехэ удхатай.

Байгша оной октябриин эхеэр аймагай совхоз, колхозуудта хамта 1156 буруу, хашарагууд шахалгада, 1760 толгой залуу мал түлжүүлэгдэхээр табигдаһан юм. Нэгэ һарын үнгэрөөд байхада буруушадайнгаа ажал хүдэлмэриин дүн гаргабабди. Тиихэдэ шахалгада табигдаһан малай тус бүриин шэгнүүр колхозуудта сүүдхэдээ 506 граммаар, совхоздо—484 граммаар нэмэһэн байба. Харин түлжүүлэгдэжэ байһан малай толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ колхозуудта 640 грамм, совхоздо—496 грамм нэмээгдээ гээшэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ, «Дружба» колхоздо, Хоринн совхозой дүрбэдэхи фермэдэ хашараг, бурyунуудые шахажа түлжүүлхэ хэрэг эмхитэй, зүбөөр табигданхай. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой буруушан Иван Лужников 163 толгой малай тус бүхэнэйнь шэгнүүр сүүдхэдээ килограммаар нэмээбэ. Тэндэхи малшан Цырма Норжомоева 103 буруунуудайнгаа толгой бүхэнэй шэгнүүр 708 граммаар нэмээһэн байна. Совхозой дүрбэдэхи фермын шахагдажа байһан 50 буруу, хашарагуудые харадаг Ольга Майорова тус бүриинь шэгнүүр үдэр бүри 750 граммаар нэмээгээ юм. Эндэхи Ульяна Майорова 50 залуу мал даажа абаад, тэдэнэйнгээ тус бүриинь шэгнүүр 800 граммаар нэмээбэ.

Гэбэшье буруу, хашарагуудые шахан түлжүүлхэ хүдэлмэри юрэнхы дээрэнь абажа харахада, аймаг дотор үшөөл хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ гэхээр. Аймагай «Авангард» колхоздо шахажа мяхажуулхаар табигдаһан малай тус бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ минил 160 граммаар нэмээгдэһэн байна. Совхозой зургаадахи фермын буруушан Содном Сангажаповай даадаг мал мяхажажа бираагүй.

Эдэ дутагдалнуудаа усадхахын зорилгоор бодото хэмжээ абажа байнабди. Шахаха, түлжүүлхээр табигдаһан залуу мал байра хорёодо байлгажа, тус бүриинь шэгнүүрэй сүүдхэдээ сохом 700—800 граммаар нэмэхээр тусхай рацион зохёогдобо. Мүн тэдэ бүлеэдхэгдэһэн уһаар уһалагдадаг болохонь.

Хараалагдаһан эдэ хэмжээябуулгануудаа бэелүүлэн, КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленум ажалай бэлэгээр угтахаар буруушадмалшаднай зоригжонхой.

Б. Дондуков,
Хүдөө ажахын инспекциин главна зоотехник.

ПРОПАГАНДИСТЫН ДҮЙ ДҮРШЭЛ ТУШАА

Шадамараар, гүнзэгыгөөр ойлгуулха

Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлэй гол зэбсэг марксизм-ленинизмын һургаал болоно. Тиимын тула соёл сурталай хүдэлмэрөө коммунизмын материальна үндэһэ һуури байгуулха, ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ зорилготой нягта холбоотойгоор, марксизм-ленинизмын зохёон байгуулхы удхашанарһаа эшэтэйгээр ябуулха шухала. Иимэ эрилтэнүүд пропагандистын урда табигдадаг.

Сэлэнгын совхозой хоёрдохи фермэ дээрэ хүдэлмэрилдэг пропагандист Цырендоржи Цыбыкжапович Дараевай хүдэлмэри бэшэндэ үльгэр жэшээ боломоор.

Нүхэр Дараев арбаад жэл соо пропагандистаар хүдэлнэ. Һуралсалай мүнөө жэлдэ энэ нүхэр партиин түүхэ шудалха кружок хүтэлбэрилнэ. Урда жэлэйнгээ алдуу эндүүе, дутуу дундые ходо шүүмжэлэн шэнжэлхэ, хүдэлмэреэ шэнэ шэнэ формоор эмхидхэхэ гэжэ оролдодог, һанаһанаа хүсэлдүүлдэгшье байна.

— Зарим пропагандистнар дүй дүршэлдөө, эрдэм мэргэжэлдээ түшэглэн, ябууд дундаа хурса хурдан үгөөр элидхэл, лекци хээд гарашадаг. Бишье урдань тиимэшүүгээр хүдэлхые хүсэдэг байһан хүм, —гэжэ нүхэр Дараев нэмэнэ.

Цырендоржи Цыбыкжапович хэшээлдэ бэлэдхэхэдээ шухала номуудые эхинһээнь адагтань хүрэтэр уншаад, өөрынгөө ойлгоһониие тобшолон бэшэдэг, тэрээнээ лаблажа, тодорхойлжо номоо дахин харадаг, һүүлдэнь бэшэһэнээ дахин дахин заһабарилдаг заншалтай. Юрэ хөөрөөгөөр хэшээл хэдэг байхадань асуудал олон гарадаг, тииһээр хэшээлынь хөөрэлдөөнэй маяг түхэлтэй боложо, хүн бүхэнэй хабаадалгатайгаар үнгэрдэг юм.

«Социалистическэ байгууламжые бэхижүүлхэ, хүгжөөхын түлөө партиин тэмсэл. Ороноо хамгаалгые шангадхаха» гэһэн КПСС-эй түүхын 14-дэхи бүлэг шудалхадаа Цырендоржи Цыбыкжапович кружогто һурагша бүхэндэ тобшоор бэшүүлжэ һургаа, тиихэдэ энэ бүлэг шудалхадаа уншаха номуудые хэлэжэ, заажа үгэһэн байгаа.

Дайн сэрэг сарахын түлөө манай Коммунистическэ парти, Советскэ правительствын баатарлигаар тэмсэһэн тухай пропагандист нүхэр Дараев дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Кружогто һуралсагшад энэ темые илангаяа һайнаар ойлгобо.

Тус кружогой һурагшад үзэһэн темэнүүдээрээ ойлгоһоноойнгоо зэргээр тайлбарилан хөөрэдэг болоһон байна. Жэшээнь «промышленностиин талаар партиин эмхидхэхы хүдэлмэри тухай» гэһэн асуудалаар тракторна бригадын тоо бү... ридхэгшэ Лубсандоржи Гарма... үгэ хэлээ. Тиихэдээ энэ нүхэр ү... һэн темээ һайса ойлгоһон бай...

Партиин түүхэ заахадаа нү... Дараев харуулан ойлгуулха хэр... сэлнүүдтэ онсо анхаралаа ханду... на. Жэшээнь, КПСС-эй түүхын ... дэхи бүлэг шудалхадаа кружо... һуралсагшад гурбадахи табан ... лээр хэгдэһэн диаграммануу... плакадуудые хараһан, хэрэглэ... байха юм. Тингэхэдэ ехэ ойлго... той, ухаанда һайнаар хадуугда... даб гэһээр мартагдахагүй бай...

Пропагандист нүхэр Дараев ... шээлнүүдээ удха түгэлдэрөөр ү... гэргэхэһөө гадна, мүн кружо... хүдэлмэриин эмхидхэлэй тал... һайса харалсадаг. Энэ кружо... бултадаа 18 хүн һуралсана. Тэд... нэй арба нэгэниинь коммунистну... гурбаниинь комсомолшууд, дүрб... ниинь партийнабэшэ эдэбхит... юм. Эдэниие бултыень хэшээл... ябуулха гэжэ пропагандист ... оролдолго гаргадаг. Хэрбээ ... хоёр хүнэй занятидаа ерээгү... һаань, Цырендоржо Цыбыкжа... вич партийна организацида ду... гадаг, хэшээлһээ таһардаг хүн... дые суглаан дээрэ зүбшэн хэлсүү... дэг байна. Энэнэй эсэстэ энд... кружогто һурагшад хэшээлдээ ... һарангүй ябадаг болонхой. Га... эндэхи кружогой хэшээл доло... хоног бүри алгадгүй боложо ба... даг.

Пропагандист нүхэр Дараев ... дэлмэриингөө дүй дүршэл ба... жуулха, ниитэ эрдэм мэдэрэл... теориин талаар бэлэдхэлээ дээш... лүүлхын тула саг үргэлжэ оро... додог. Энэ нүхэр мүнөө Дорж... Банзаровай нэрэмжэтэ багшанар... институтда заочноор һуража ба... на. Ном һударта дуратай энэ нүх... партиин айкомой болон хүдөө... библиотекэнүүдһээ ном хирэ ... болоод лэ уншажа байдаг. Илан... гаяа партиин түүхэ, теори туха... бэшэгдэһэн номуудые, брошюр... нуудые олоор уншадаг.

Цырендоржи Цыбыкжапов... совхозой фермые эрхилдэг туша... тай. Тиимэ туладаа энэ нүхэр ма... ажалай гүүртэ, отаралнуудаар хо... ябажа байдаг. Тиихэ зуур... малшадай ойлгоогүй, мэдэг... юумыень хэлэжэ, ойлгуулжа ү... дэг. Мэнэ һаяхан нүхэр Дара... Асуулын гүүртэ дээрэ ошож... СССР-эй Министрнүүдэй Совед... Түрүүлэгшэ Никита Сергеевич Х... щевой советскэ журналистнууд... үмэнэ хэлэһэн үгэ тухай малшад... хөөрэжэ үгэбэ.

— Цырендоржи Цыбыкжапо... малай гүүртэ, отарануудаар яб... хадаа, хүн зоноор уулзах... «энэтнай муу, тэрэтнай муу» гэ... хооһоор ноёрхоод ябадаггүй, ха... хүндэ юумэ зүбөөр ойлгуулдаг, ... рэниие бэсэрээ этигүүлдэг, аж... лайнь дутуу дундануудые аа... намдууханаар хэлэжэ үгэдэг, ... дэниие өөрөө усадхалсадаг за... шалтай. Энэ нүхэр ганса ажах... хүтэлбэрилэгшэ бэшэ, ёһотойл п... пагандист гээшэл даа,—гэжэ нүх... Дараев тухай эндэхи совхозой ... дэлмэришэд хөөрэлдэдэг боло... хой. Үнэхөөрөөшье тиимэл даа.

Б. Ширеторов.

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

Ажалаа һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй

Делегадай тэмдэглэлһээ

Эдлүүриин газараар элбэг, адуу малаар баян манай Торинн аймагай колхозууд хүдөө ажахыгаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ ехэ арга боломжотой. Тиибэшье аймагай колхозууд газар таряалангайшье, мал ажалайшье талаар республика дотороо гээгдэжэ ябаһаар үнинэй.

Хүдөө ажахын гол һалбаринуудай гээгдэжэ ябаһанай гол шалтагаануудай нэгэн юуб гэхэдэ, эдлүүриин элдин газарнууд хүсэд һайнаар ашаглагдажа шадагданагүй. Мүнөө жэл болотор газар һайнаар элдүүрилэгдэдэггүй, мүртэй ургаса хуряагдадаггүй байһан дээрэһээ үбэл, хабарай сагта малдаа эдюулхэ янза бүриин тэжээл бэлэдхэгдэжэ шадагдадаггүй байгаа. Эгээл энээн дээрэһээ боложо эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндө оройдоо 30-аад центнер һүн һаагдажа байна бшуу. Тэрэ саанаа мүнөө жэл нёдондонойхиһоо үшөө бага һүнэй һаагдажа байһаниинь гайхахаар.

Гүрэндэ үхэрэйшье, гахайншье, хониной шье, шубуунайшье мяха ехээр үгэхэ арга боломжотой аад, манай колхозууд жэлэй эхиндэ абаһан уялгаяа дүүргэнэгүй. Нёдондонойхидо орходоо гахайн мяхан бүри багаар абтадаг болоо. Зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, «Улаан Тори», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд зунай хүхэ ногоондо малаа мүртэйгөөр бэлшээхэсэ, шахахаяа болиһон дээрэһээ нёдондонойхиһоо һураггүй бага мяха гүрэндөө худаллаба. Мүнөөшье аймагай колхозуудта залуу мал—буруу, хашарагуудые шахан таргалуулха, түлжүүлэн томо болгохо хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнэ гэхын аргагүй. Зарим колхозууд залуу мал шаханабди гэһэн нэрэ зүүгээд, урданайхяараал буруу, хашарагуудые хооһо нойтоор, харууһа муутайгаар байлгана.

Эндэхи колхозууд мүнгэн олзынгоо хахадһаа ехэнхиень хонин ажалһаа оруулдаг юм. Теэд энэ шухала һалбаришье мүртэйгөөр хүгжөөгдэнэгүй. Хонидһоо ехэ нооһо абадаг болохын тулада шанга тэмсэлэй дэлгэрүүлэгдэдэггүй дээрэһээ мүнөө жэл хонин бүриһөө оройдоо хошоод килограмм нооһон хайшалагдаа. Ингэжэ гүрэндэ нооһо худалдаха уялга 74 процентээр лэ дүүргэгдэһэн байна.

Эдэ бүхы дутуу дунданууд тухай һая болоһон аймагай партийна конференци дээрэ шанга хөөрэлдөөн болоо. Элидхэл хэһэн партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Марковшье, үгэ хэлэһэн делегадуудшье зарим тэды амжалтануудаа тэмдэглэхэ зуураа, гол түлэб дутуу дундануудаа, шиидхэгдээгүй асуудалнуудаа элирүүлһэн, саашадаа яагаад малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ һанамжа, дурадхалнуудаа хэлэһэн байна. Һайн һайн хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаад, шиидхэбэри, тогтоолнууд абтаад, эмхидхэлэй хүдэлмэриин тодорхойгоор, шадамараар ябуулагдадаггүй дээрэһээ тэдэнэй олонхинь дүүргэгдэнгүй үлэшэнэ гэжэ делегадууд тон зүб тэмдэглэбэ.

— Бидэнэр аймагаараашье, колхоз, бригада, фермээрээшье, тус тус хүнүүдшье социалистическэ уялгануудые абадагбди. Уялга абахадаа арга боломжонуудаа, хүсэ шадалаа һайса тооложо, бодожо үзөөд, тиимэ юумэ хэхэб гэжэ үгэеэ үгэдэг гээшэ бэзэбди. Теэд тэдэ уялгануудай юундэ дүүргэгдэнгүй үлэшэнэб? Юундэб гэхэдэ, колхоз, бригада бүхэнэй, фермэ, хүн бүхэнэй уялгаяа дүүргэхын түлөө шанга тэмсэл дэлгэрүүлнэгүйбди. Бэеэ уялгалаад, үгэдөө хүрэдэггүй хүнүүдһээ шангаар асуунагүйбди, тэдэниие эшээнэ, гайхуулнагүйбди. Энээн дээрэһээ боложол хүнүүд абаһан уялгадаа хаа хамаагүйгөөр хандадаг, өөрынгөө нэрые, харюусалгые мэдэрдэггүй, һанадаггүй байна бшуу,—гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Дагбаев хэлэбэ.

Тэрэнэй хэлээшэ тон зүбтэй гэжэ һанагдана. Тон түрүүндэ зоной дунда мүрысөө дэлгэрүүлхэ, хүн бүхэнэй уялгаяа дүүргэхын тулада шанга тэмсэл эмхидхэхэ гээшэ аймагай партийна организациин шухала зорилго болоно.

Тиихэдэ хүн бүхэн адли бэрхэ, шадабаритай, дүршэлтэй байдаггүй. Тиимэһээ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ, хүн бүхэндэ ойлгуулха, нэбтэрүүлхэ гээшэ баһал шухала зорилгонуудаймнай нэгэн болоно. Энээн тухай конференциин делегадууд онсолон тэмдэглээ. Ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйлажа, хэдэн жэлэй туршада һайн үрэ дүн харуулжа байдаг хонишод, һаалишад, мал адуулагшад аймаг соомнайшье олон. Теэд тэдэнэй дүй дүршэл, хүдэлмэриин онол арганууд бусадта һайнаар ойлгуулжа үгтэдэггүй, бүгэдын шадабари болгогдодоггүй байна.

Тиихэдэ ажал хүдэлмэридээ наукын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха гээшэ шухала удхашанартай. Энэ талаар мүртэй юумэн хэгдэнэгүй. Аймагай колхозуудта Нурминскиин системын 14 автоуһалуури тодхогдоһон байбашье, мүнөө тэдэнэй оройдоол 3-ниинь хүдэлнэ. Тиихэдэ үнеэ һааха, нүхэ, башнинуудһаа силос гаргаха хүдэлмэри оньһожоруулагданагүй. Һаалиин олонхи фермэдэ электрын гэрэл оруулагданагүй. Эдэ бүгэдэһөө боложо, малшадай ажал хүндэ, бүтээсэ багатай байһаар зандаа.

Искусственнаар үрэжүүлхэ хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэдэг дээрэһээ мал олоороо һубайрна. Эгээл энээнһээ боложо, мүнөө жэл 100 эхэ мал бүриһөө—52 хурьган, 43 тугал абажа түлжүүлэгдэһэн байна бшуу. Энээн дээрэһээ харахада хахад мал түл үгэдэггүй байна. Энэ шухала хүдэлмэридэ аймагай партийна организаци онсо шухала анхаралаа хандуулдаг болохо ёһотой.

Машина, техникые колхозой мэдэлдэ үгэжэ, парти, правительствомнай тон зүб шиидхэбэри гаргаһан байна. Тингээшье һаань зарим колхозууд трактор, машинануудаа һайнаар ашаглажа шаданагүй. Энэ ушарые мэдэжэ байгаад, Торинн РТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд колхозуудта техническэ туһаламжа һайнаар үзүүлнэгүй, баян техникэсэ һайнаар ашаглахын тулада оролдоногүй гэжэ делегадууд Братушенко, Дамбаев гэгшэд тон зүб шүүмжэлээ. Мүн аймгүйсэдкомой дэргэдэхи хүдөө ажахын инспекциин мэргэжэлтэд колхозуудта тодорхой туһаламжа үзүүлхын орондо элдэб мэдээ суглуулаад, ехэнхи сагаа кабинедтээ һуудаг гэжэ делегадууд шүүмжэлһэн байна.

Конференци дээрэ гараһан шүүмжэлхы ажаглалтануудые хараадаа абажа, КПСС-эй айкомой шэнээр һунгагдаһан состав эмхидхэлэйнгээ, ударидалгынгаа хүдэлмэрине эрид һайжаруулха бэзэ гэжэ найдагдана.

Эмхидхэлэй пленум дээрэ КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар А. Д. Марков, хоёрдохи секретаряар —А. Н. Шатуев, секретаряар В. П. Ламухин һунгагдаа.

М. Цаганов.

ОЛОНОЙ НЭГЭН

Коммунист хүн хаанашье ябахадаа жэшээ харуулжа, зон нүхэдөө ударидажа, эмхидхэжэ ябаха ёһотой. Энэ уялгаяа Закаменай аймагай «Дружба» колхозой гэшүүдэй нэгэн, коммунист Токтохо Будаев хододоо һанажа ябадаг юм. «Манай Токтохо зоной хэрэгэй түлөө хододоо оролдожо ябадаг үнэн сэхэ, ёһотойл коммунист хүн даа» гэжэ нютагайнь зон хэлсэдэг.

Колхозой правлениин ямаршье ажал даалгахада Токтохо Аюшеевич саг болзор соонь, шанар һайнтайгаар, үлүүлэн дүүргэһэн байдаг. Мүнөө жэл 240 гектар сабшалан даалгаад, 16 хүнтэй ажаллажа, хамта 2880 центнер үбһэ хуряаха түсэб үгтөө һэн. Тиихэдэнь нүхэр Будаев звеногойхидтоёо хамта тэрэ сабшалангаа саг соонь, эрхимээр хуряажа, 3 мянга шахуу центнер үбһэ сомоо.

Үбһэ хуряалгын һүүлээр зелёнко сабшаха, малай үбэлэй байрануудые заһабарилха, дулаалха хүдэлмэридэ ябалсахадаа Токтохо Аюшеевич баһал оролдосотой ажалай жэшээ харуулжа байба. Һүүлэй үелэ нүхэр Будаев хүдэлмэриин мори, сарлуудые хаража байна.

Токтохо Аюшеевич хаанашье, ямаршье хүнүүдэй дунда ябахадаа оролдосотойгоор ажаллажа, артелиингээ баялигые улам арьбадхаха, тиигэжэ орон дотороо коммунизмын жаргалта байдал тогтоохо хэрэгые түргэдхэхэ тухай нүхэдтөө ойлгуулжа байдаг юм.

Колхозой правлениин, партийна эхин организациин зааһан элдэб хүдэлмэридэ ябажа байха зуураа, холо ойгуур суура гарахаар тиимэ эрхимамжалта, гайхамшагта үрэ дүн туйлажа байдаггүйшье һаа, зоноо дахуулжа, ехэ хэрэг бүтээжэ байдаг, нүхэдтөө хүндэтэй болоһон коммунистнууд хүдөө нютагуудта аргагүй олон. Токтохо Аюшеевич тэдэнэй нэгэн гээшэ.

Б. Доржиев.

Малшад тухайгаа мартажархёо

Борьёогой сомоной (Зэдэ) ... модхогдоһон Сталинай нэрэмжэ... колхозой 1-дэхи бригадада һа... лиин хоёр гүүртэ бии юм. Э... гүүртэнүүдэй ажал оньһожоруула... даһан нэрэтэй аад, ехэ эмхи гүрн... гүй, гүүртые даагша үгы байһаа...

Гадна малшадай культурн... ажаһуудалай эрилтэ муугаар ха... гагдана. Культбаза бии аад, ... хеэрэгдээгүй, заһабарилагдааг... байха юм. Радио оруулагдааг... газетэ, журналнууд асарагданаг... Мүн малшад хэрэгтэй эд бараа... саг соогоо абажа шаданагүй. ... лай үбэлжэлгын эхилхын урда ... эндэ нүүдэл наймаан ходо аса... даха гэжэ малшадта хэлэгдээ һ... Харин һүүлэй хоёр һара соо ... нүүдэл наймаан нэгэшье да... ерээгүй байна. Тиимэһээ шуха... хэрэгтэй дабһа, сай гэхэ мэтэ... тэдэнэр ходо дуталдана.

Эдэ бүгэдэ дээрэһээ колхоз... түрүүлэгшэ нүхэр Мурхонов, па... комой секретарь нүхэр Вампи... малшадай эрилтэ хангаха туш... анхарнагүй гэһэн тобшолол хэ... болоно. Мүн Үшөөтын сельпо... хүтэлбэрилэгшэд нүүдэл найм... эмхидхэхэ гэжэ һанадаггүй хэб... тэй.

Д. Цыремпилов.

1960 ондо миллион тонно кукурузын силос дараха

Ерэхэ жэлдэ гектар бүриһөө 300 центнерһээ бага бэшэ кукуруза ургуулан абая!

КУКУРУЗАШАДАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА КОНФЕРЕНЦИДЭ ХАБААДАГШАДАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ УЯЛГА

Бидэнэр, колхозникууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхоз болон совхозудай хүтэлбэрилэгшэд, мүн тэрэшэлэн БурАССР-эй научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, дээдэ һургуулинуудай, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэд, республикын конференцидэ сугларжа, 1959 ондо колхоз, совхозуудта кукуруза ургуулха тушаа хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые зүбшэн хэлсэһэн байна. Тиихэдээ энэ ургамалые тажа ургуулха талаар научна болон бодото асуудалнуудые зүбшэн хэлсээд, долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ кукурузын эшэ набша ехээр абаха тушаа Бурят ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд зарим тэды амжалта туйлаа гэжэ тэмдэглэнэбди. Кукурузын ургаса 1958 онойхитой сасуулбал республика дотор гурбаһаа үлүү дахин дээшэлээ. Кударын аймагта ургасань гектарай 170 центнер, Борьёогой совхоздо—148 центнер, Сэлэнгын совхоздо—147 центнер болоо. Кукурузын бури баян ургаса зарим колхозуудта, звенонуудта туйлагдаа. Жэшээнь, Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 235 гектарай тус бүриһөө 698 центнер кукурузын ногоо ургуулаа. Мүн энэ аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз 258 гектарһаа—450 центнер, Сэлэнгын «Эрдэм» колхоз 209 гектарһаа—335 центнер абаа.

Республикын кукурузашадай дунда мүрысөө үүсхэһэн Сэлэнгын «Эрдэм» колхозой звеное даагша Фёдор Дамбаевич Шагжиев, Кударын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой звеное даагша Николай Иннокентьевич Дампилов болон тэдэнэй үүсхэлые дэмжэһэн олон нүхэдүүд абаһан социалистическэ уялгануудаа нилээд үлүүлэн дүүргэв. Нүхэр Шагжиев зуун гектар газарай тус бүриһөө 339 центнер кукурузын ногоо абаа. Тэрэ тоодо 35 гектарай га бүриһөө 685 центнер абаһан байна. Нүхэр Дампилов зуун гектар газарай га бүриһөө 425 центнер кукуруза ургуулаа. Мухаршэбэрэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Жанаевай звено зуун гектарай тус бүриһөө 414 центнер, тэрэ тоодо долоон гектарай га бүриһөө 600 центнер ургаса туйлаа. Сэлэнгын совхозой нүхэр Ерапскиин звено 182 гектарай га бүриһөө 314 центнер, тэрэ тоодо 26 гектарай тус бүриһөө 1116 центнер кукурузын ногоо ургуулжа абадаа. Мүн кукурузын баян ургаса туйлажа, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн түрүү звенонууд олон бии.

Кукурузын эшэ набша ехээр ургуулһанай ашаар республикын колхоз, совхозууд малаа шэмэтэ тэжээлээр нилээд ехээр хангаһан байна. Тодорхойлбол, республика дотор 1958 онойхидо орходоо гурбаһаа үлүү дахин ехэ силос дарагдаа. Үнеэн бүридэ абахада Кяхтын совхоз 18 тонно, Сэлэнгын —15 тонно, «Эрдэм» совхоз—12 тонно, Кударын аймагай колхозууд дунда зэргээр 16 тонно, Зэдын—14 тонно, Сэлэнгын—12 тонно силос дараһан байха юм.

Кукурузын ургасые дээшэлүүлхэ, ногоон тэжээл ургуулжа абаха талаар зарим тэды амжалтын туйлагдаһаниие гансахан энэ жэлэй байгаалиин уларилай тааруу һайн байһаар шалтагаалжа болохогүй. Энэ ургамалай баян ургаса түбхын түрүүндэ агротехникые һайжаруулһанай аша үрэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Байгша ондо колхоз, совхозууд кукуруза тариха газарые шэлэн олохо, тэрэнэй шанарые тодорхойлхо хэрэгтэ анхарал ехээр табиһан байна. Кукурузын талмайга 4 дахин ехэ наг шэбхэ гаргажа, тарилга гол түлэб квадратно-гнездовой аргаар, богони һайн болзорто үнгэргэгдөө һэн. Нилээд ехэ газарта зурууд хоорондохи элдүүрилгэ хоёр тээшээ хэгдэжэ, ургаса уһалагдаһан, нэмэлтэ тэжээлдэ хүртэһэн байна.

Тиигэбэшье кукуруза ургуулха талаар туйлагдаһан зарим тэды амжалтануудые энэ ургамалай бахыда юу үгэжэ шадаха байдалтай жэшэжэ үзэбэл, тэрэмнай тон бирагүй дээрэ тоологдоно. Кукурузын ногоо ехээр ургуулжа абаха арга боломжонууд тон дутуугаар ашаглагдана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, нэн түрүүн зарим газарта кукурузада этигэхэгүй ябадал гарана. Тэрэнь кукуруза ургуулха агротехникые хазагайруулха, тэрэнэй тарилгын талмайе бага болгохо, кукуруза ургуулха оньһожоруулагдаһан звенонуудые бии болгохо хэрэгтэ һаад ушаруулха ябадалнууд дээрэһээ элишэлэгдэнэ. Имагтал энэ шалтагаан дээрэһээ боложо кукурузын баян ургаса туйлаһан түрүү звенонуудай хажуугаар, тон бирагүй ургаса абагшад олон байна.

Бурядай АССР-эй эрхэ байдалда малые тэжээлээр, илангаяа шэмэ ехэтэй, химда сэнтэй тэжээлээр гүйсэд хангахын тула имагтал кукурузын ногоо ехээр абадаг болохо хэрэгтэй гэжэ бидэнэр, конференцидэ хабаадагшад, һайса ойлгонобди. Энээнэй зүб байһые кукуруза ургуулха талаар 1959 оной дүнгүүд гэршэлжэ үгэнэ. Хэрбээ оролдолго гаргаад, анхарал ехээр табибал, Бурядай АССР-тэ кукуруза баян ургаса үгэхэ юм гэжэ элитэ болоо.

1960 ондо, долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ, нэн түрүүн хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса туйлажа, ниитын адуу малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ, һү, мяха, ноохо ехээр абадаг болохо тушаа ехэшье, харюусалгатайшье зорилго республикын колхоз болон совхозуудай урда табигдана.

Үнеэн бүридэ 12 тоннһоо бага бэшэ кукурузын силос бэлдэхэ гэхэ гү, али 1960 ондо колхоз, совхозуудта 1 миллион тоннһоо бага бэшэ ногоон набша абабалнай, энэ зорилго бэелүүлэгдэхэ гэжэ бидэ тодоор мэдэрнэбди. Тиихын тулада колхоз, совхозуудта кукуруза таридаг газарые 35 мянган гектар хүрэтэр үргэдхэхэ шухала. Ондоогоор хэлэхэдэ, нэгэ колхоз тарилгынгаа талмайе 15—20 процентээр үргэдхэхэ болоно. Иигэжэ республика дотороо дунда зэргээр гектарай 300 центнер кукурузын ногоон набша хуряаха уялга абанабди.

Түрүү кукурузашаднай бүришье дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхай. Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Н. И. Дампиловай, тэндэхи Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой Б. Б. Галдановай даадаг звеногойхид даажа абаһан газарайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр мянган центнер кукурузын ногоо абахаар шиидэбэ. Харин Кударын аймагайхид дунда зэргээр гектар бүриһөө 500 центнер ногоон набша ургуулхаар тэмсэхэ байна. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой И. Л. Шаповай звено гектар бүхэнһөө 700 центнер, Сэлэнгын совхозой П. В. Ерапскиин звено 600 центнер, Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой Ф. Д. Шагжиевай, Мухаршэбэрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой Д. Ц. Жанаевай, Заиграйн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой И. Я. Матвеевэй звенонууд тус бүридөө гектарһаа 500 центнер кукурузын ногоон набша хуряаха уялгатай. Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой З. Г. Богатовай звено гектар бухэнһөө 450 центнер, Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой Б. Р. Банзаракцаевай звено —400 центнер, Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой И. А. Хохловой звено—450 центнер, Зэдын аймагай «Октябрь» колхозой П. Т. Галимовай звено 400 центнер ургаса абахаар шиидэнхэй. Мүн бусад олон звено, колхоз, совхозууд кукурузын үндэр баян ургаса хуряаха уялгатай.

Эрхим агротехникэ хэрэглэнгүйгөөр кукурузын баян ургаса ургуулжа болохогүй гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Тиимэһээ кукуруза тарижа ургуулха асуудалые конференци дээрээ тодорхойгоор зүбшэн хэлсээд, удаарууլжа байнгүйгөөр иимэ агротехническэ хэмжээ ябуулганууды бэелүүлхэбди:

Үрэжэлтэй һайн газар, нэн түрүүндэ пар, шэнэ газар, пропашной ургамалнуудые тариһан газар кукуруза тарихаяа абахабди. Тэрэмнай гол түлэб уһалагдадаг гү, али уһалууриин системэнүүдһээ, насосно станцинуудһаа уһалагдадаг газар байха ёһотой;

кукуруза тариха шэлэмэл бүхы газарайнгаа хүрьһэнэй химическэ шэнжэ шанарыень һарын туршада тодорхойлхо;

кукуруза тариха газарай гектар бүридэ иимэ үтэгжүүлгэ бэлдэжэ гаргагдаха: үнинэй шэбхэ 30 тонно, минеральна үтэгжүүлгэ — 1—1,5 центнер гү, али гектар бүхэндэ 3,5 центнер үнэһэн, шубуунай аргал гэхэ мэтэ оруулагдаха;

хэмжүүрэй проволоко хажуу тээшэнь болгохо тушаа инженер Логвиной арга үргэнөөр хэрэглэн, кукуруза имагтал квадратно-гнездовой аргаар тарихабди. Тиихын зорилгоор колхоз, совхозуудта хүрэхөөр иимэ түхеэрэлгэнүүдые үбэлдөө бэлдэхэ байнабди;

ургамалай ургажа байха үедэ таригдаһан бүхы газарта зуруу хоорондын элдүүрилгэ гурба дахин хэхэ, нэмэлтэ тэжээл болгон нютагай, минеральна үтэгжүүлгэ 2 дахин оруулхабди. Харин уһалууриин газарта таригдаһан кукурузые ургажа байха үедэнь хоёр дахин уһалхабди.

Кукуруза ургуулха оньһожоруулагдаһан комплексно звенонүүдые эмхидхэхэ гээшэ эгээл зүб, таарамжатай гэжэ тоолонобди. Тиимэ болохолоорнь колхоз, совхоз бүхэндэ оньһожоруулагдаһан агрегадуудые эмхидхэхэбди. Агрегат бүхэндэ хоёр механизатор, тусгаар ушарта хамһабариин хүдэлмэри хэхыень 1—3 хүн нэмэжэ үгтэхэ. Агрегат бүхэндэ 100—200 гектар хүрэтэр кукуруза тариха газар даалгагдажа үгтэхэ байна. Иигэжэл кукуруза тарижа ургуулха, хуряаха хүдэлмэри үргэлжэ дээрээ оньһожоруулагдаха болоно бшуу.

Оньһожоруулагдаһан агрегадуудай гэшүүдэй кукуруза тарижа ургуулха агротехникэ шудалхын, элдэб машинануудые ябуулжа һурахын тулада үбэл, хабарай үедэ тусхай һуралсал эмхидхэгдэхэ.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай манай парти, правительствын анхаралда харюусан, 1960 ондо кукурузын үндэр баян ургаса абаха уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бүхы зохихо хэмжээ абахабди.

◆ Эдэнэр—эрхим кукурузашад ◆

Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) 1. Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой кукурузашадай звеное даагша Бадмажан Ягланов. 2. Энэ аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой түрүү кукурузашан Михаил Лапин.

Л. Хайдуровай фото.

1959 он ДҮҮРЭХЭ ДҮТЭЛБЭ. Эдэ үдэрнүүдтэ предприяти бүхэн жэлэйнгээ түсэб заабол дүүргэхэ ёһотой!

☆

Ерэхэ жэлэй даабаряар...

Манай артель барилгада хэрэглэгдэдэг элдэб материалнуудые, жэшээнь, олифа, сонхын шэл, няадаг замаазха, лак, шэрэ гэхэ мэтые үйлэдбэрилнэ.

Артелиинхиднай оролдосо ехэтэйгээр ажаллажа, долоон жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь һара арбан хоногоор урид дүүргээ һэн. Тиихэдэ ажалай бүтээсэ нёдондонойхиһоо арба шахуу процентээр дээшэлһэн байна. Продукциин өөрын үные химдаруулһанай ашаар гурбан зуун табяад мянган түхэригэй алмалта хэгдэһэн байха юм.

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, манай коллектив жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө 800 мянган түхэригэй продукци даалгабариһаа гадуур үйлэдбэрилхөөр зоригжонхой. Мүнөө түсэбһөө гадуур 300 гаран түхэригэй продукци гаргагдаа.

Социалистическэ мүрысөөндэ КПСС-эй гэшүүндэ кандидат Л. А. Аксеновагай хүтэлбэрилдэг коммунистическэ ажалай бригада онсо шалгарна. Энэ бригада жэлэйнгээ даабарие август һарада дүүргээд, мүнөө 1960 оной нэгэдэхи кварталай түсэбөөр ажаллажа байнхай.

Тэрэшэлэн слесарьнууд С. Крамаренко, П. Трифонов, слесарь-электрик В. Говорин, электрогагнууршан П. Телятников болон бусадай габшагай шуран ажал тэмдэглэмээр. Эдэнэр халаан бүриингөө даабарие 150—180 процент хүрэтэр һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Г. Щеголев,
«Россия» гэжэ олзоборилгын артелиин правлениин түрүүлэгшэ.

☆ ☆

33 ХОНОГООР УРИД

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсожо, Улан-Удын оёдолой фабрикын коллектив 1959 оной даалгабарие болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялга абаа һэн. Энэ харюусалгатай уялгаяа бэелүүлхын тула фабрикын оёдолшод ехээр оролдожо, абаһан уялгаяа болзорһоонь 33 хоногоор урид дүүргэбэ. Жэлэй эсэс болотор 300 шахуу мянган түхэригэй продукци гаргагдаха болоно.

Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, манай фабрика 600 мянган түхэригэй ехэ продукци үйлэдбэрилһэн байна. Продукциин өөрынь үные химдаруулжа, 9 һарын хугасаа соо фабрикамнай 600 мянган түхэригэй гүрэнэй мүнгэ зөөрие арьбалба.

Оёдолшодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүргэхын түлөө тэмсэдэг П. Любочкинагай хүтэлбэрилдэг бригада түрүүлэв. Тус бригадынхид үдэр бүриингөө даабарие 130 процент дүүргэнэ. Аграфена Ольховагай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд баһал һайн амжалта туйлана.

Е. Ширапов,
Улан-Удын оёдолой фабрикын директор.

Хэхэ юумэн үшөөл ехэ

Улан-Удын «Труд» гэжэ олзоборилгын артелиин оёдолой комбинадай коллектив 1959 ондо 3 миллион 800 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ даалгабаряа октябриин 22-то дүүргэжэ, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 800 мянган түхэригэй продукци гаргаха гэһэн шэнэ уялга абаа.

Мүрысөөндэ хабаадалсадаг табан цехүүд соохоо малгай оёдог цехынхид онсо шалгаржа, жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь гурба һараар урид дүүргэһэн байна.

Нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо тус артелиинхид ажалайнгаа бүтээсые долоон процентээр дээшэлүүлжэ, продукциингаа өөрынь үные нилээд химдаруулжа шадаа. Продукциингаа өөрынь үные химдаруулһанай ашаар 9 һарын хугасаа соо 263 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргаба.

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө артелиин правлени, партийна эхин организаци бар хүсэнэй ажалые оньһожоруулха талаар олон хэмжээнүүдые бэелүүлһэн байна. Январь һараһаа хойшо элдэб түхэлэй 18 түхеэрэлгэ ашаглалгада үгтөө. Гансахан октябрьда хоёр цехтэ гурбан машина тодхогдобо. Эдэ түхеэрэлгэ ашаглаһанай ашаар комбинадай оёдолшод ажалайнгаа бүтээсые нёдондонойхиһоо арбан табан процентээр дээшэлүүлээ.

Артелиин коллектив социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, байгша онойнгоо даалгабарие болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргана. Оёдолшо Анастасия Ивановна Лемзякова оролдосотойгоор ажаллажа, хоёр хахад жэлэй даалгабари дүүргэжэ, мүнөө 1961 оной түсэбөөр ажаллана. 9 һарын туршада 84 хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даалгабарита түсэбые дүүргэһэн байна.

Республикынгаа ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангахын тула тус комбинадайхид гансал һайн шанартай хубсаһа оёхые оролдоно. Мүнөө эндэ коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө дүрбэн бригада тэмсэнэ.

Ерэхэ жэлдэ оёдолшодой гар хүсөөр бүтээгдэдэг ажалые оньһожоруулха талаар хэдэн хэмжээнүүдые бэелүүлхээр хараалагдана. 1960 ондо цехүүд соо бүтээсэ ехэтэй 10 түхеэрэлгэ, бага хүсэтэй дүшөөд элдэб янзын машина тодхогдохонь. Энээнэй ашаар бүхы продукци үйлэдбэрилгэ 12 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ болоно.

К. Халтанов.

СОВЕТСКЭ БАЙГУУЛАЛТА

СОВЕДҮҮДЭЙ ЭМХИДХЭХЫ ҮҮРГЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

КПСС-эй Центральна Комитедэй заабаринуудай үндэһөөр, аймагай партийна организациин хүтэлбэри болон туһаламжаар ажахыгаа, культурна байгуулалтаяа түргэнөөр хүгжөөхын тула ажалшадай депутадуудай аймагай Совет, тэрэнэй гүйсэдхэхэ комитет, сомоной Соведүүд горьтойхон хүдэлмэри ябуулжа байна. Һүүлшын үедэ манай нютагай Соведүүдэй хүдэлмэри эли бодо һайжараа. Олонхи депутадууд Соведэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Колхоз, предприяти, эмхи зургаануудай ажабайдалда нютагай Соведүүд бури нүлөөтэй, ажалшадай ажаһуудалай асуудалнуудые нилээд тодорхойгоор, һайнаар шиидхэдэг боложо байна.

Эдэ бүгэдын ашаар ажал хүдэлмэримнай һайжараа. Жэшээнь, 1953 онойхитой сасуулбал, һүн 3,2 дахин, мяхан—1,5 дахин, ноохон—2 дахин, үндэгэн—3,4 дахин ехээр абтаа. Мүн хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлээ. Урда жэлэйхидэ оробол, 1959 ондо һүн—5 дахин, мяхан—3 дахин, ноохон—2,3 дахин, үндэгэн—9 дахин, таряан—1,5 дахин, хартаабха —6,2 дахин, овощь 7 дахин ехээр гүрэндэ худалдагдаа.

Аймаг доторнай соёл гэгээрэлэй талааршье ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа гээшэ.

Соведүүдэй, тэдэнэй депутадуудай энэ эмхидхэхы үүргыень хайшан гэжэ дээшэлүүлнэбибди?

Хэнэйшье мэдэһээр, урдань манай нютагай Соведүүд ажахын хэрэгтэ ехээр хамаардаггүй байгаа. Зарим сомоной Соведүүд сесси зарлаха болзороо урид хараалдаггүй, зарлахадаашье тэрээндээ һайнаар бэлэдхэдэггүй, гаргаһан шиидхэбэринүүдээ хүсэд бэелүүлдэггүй шахуу һэн. Саг үргэлжын комиссинууд мүн лэ һулаар хүдэлдэг, манай зүгһөө тэдэнэй хүдэлмэридэ бодото туһаламжа хүргэгдэдэггүй байгаа гэжэ мэдэрнэбди.

Эдэ мэтын алдуу эндүүнүүдээ хараадаа абажа, Соведүүдэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэриие эрид һайжаруулха тодорхой хэмжээ ябуулгануудые аймгүйсэдком баталжа абаһан байха. Тэрэнэй ёһоор сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, секретарьнуудай тушаалда бэрхэ, шадабаритай хүнүүдые шэлэжэ табиха тухай анхарал ехээр табигдаа һэн. Мүн саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшээр мэргэжэлтэй хүнүүдые олохые сомоной Соведүүдтэ һануулга хэгдэһэн байна.

Соведэй хүдэлмэридэ депутадуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, һ...гагшадтайнь тэдэнэй холбоо барисааень бэхижүүлхэ тухай саг үргэлжэ оролдонобди. Иимэ зорилготойгоор тэдэнэртэй семинар, элдэб зүблөөн хэгдэнэ. Семинар, зүблөөнүүдһээ гадна, депутадтай хөөрэлдэхэдэ баһал үрэтэй гэжэ тоолодогбди. Зарим депутадууд ажал хүдэлмэридөө эрхим һайнаар хүдэлдэг аад, ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ һулаар хабаададаг, һунгагшадтаяа уулзахадаа һайнаар хөөрэлдэжэ шадахагүй байдаг. Иимэ депутадуудта тоосоогоо бэлдэхэдэнь туһа хүргэжэ байдагбди.

Гадна һарадаа нэгэ дахин бүхы депутадуудтаа тусхай бэшэгээр хандажа, ямар нэгэн асуудалаар шалгалта хэжэ, һанамжа дурадхалаа оруулхыень дурадхадагбди. Энэ ехэ туһатай.

Сесси зарлахадаа. 10—15 хоног урид зүбшэхэ асуудал, элидхэлшын нэрэ обог, тушаал тухайнь депутат бүхэндэ соносхогдодог юм. Иигэжэ сессидээ бэлдэхэдэ, депутадууд үгэ хэлэхэдээ нютагайнгаа бодото байдалые гүнзэгыгөөр зүбшэжэ, тодорхой һанамжа, дурадхалаа оруулна.

Соведүүдэй гаргаһан шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхэ талаар ехээр оролдонобди. Ээлжээтэ сесси бүхэндэ сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэнэр урдын сесси дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһаниие элидхэжэ үгэдэг.

Аймагай Соведэй нэгэдэхи, гурбадахи сессиин гаргаһан «Арад зоной дунда эмнэлгын хэрэгые һайжаруулха», «Аймагай ажалшадай культурно-ажаһуудалые һайжаруулха» тухай шиидхэбэринүүдые Туранай, Хэрэнэй сомоной Соведүүдэй бэелүүлжэ байһан тухай аймсоведэй сесси дээрэ сомоной Соведүүдэй тоосоое шагнахадамнай тэдэнэй харюусалгань улам дээшэлнэ.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой, тэрэнэй таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд урдань хүдөөгөөр ябахадаа сомоной Соведые хэрэглэнгүй гарадаг байгаа. Энэ алдуу мүнөө гүйсэд усадхагданхай. Аймагай эмхи зургаануудай иигэжэ ажал хэрэгээ эмхидхэхэдэнь, һургуули, хүүгэдэй ясли, сад, больница, клуб, библиотекэ, магазин, столово гэхэ мэтын хүдэлмэри улам һайжарна бшуу.

Сомоной Соведэй сесси бүхэндэ аймгүйсэдкомой гэшүүн арга бэшэ хабаадалсаха ёһотой гэжэ тоолодогбди. Сессидэ хабаадалсахадаа манай түлөөлэгшэ аймаг доторхи ажабайдал тухайгаа, сомоной Соведэй урдахи зорилгонуудые, мүн тэдэниие шиидхэхэ хэрэгтэ депутадууд ямар үүргэ дүүргэхэ ёһотойб гэхэ мэтээр хөөрэжэ үгэдэг.

Аймагай нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай үүргэшье дээшэлээ. Аймагай Соведэй хүдөө ажахын комисси илангаяа ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар холын хараата олон асуудалнуудые Соведэй үзэмжэдэ табиһан юм.

Комиссиин түрүүлэгшэнэртэй квартал бүхэндэ нэгэ дахин семинар үнгэргэгдэнэ. Сомоной Соведүүдтэ баһа тиимэ семинар болодог.

Манай нютагай Соведэй депутадууд һунгагшадтаяа нягта холбоо барисаатай, тэдэнэртээ саг үргэлжэ уулзажа, тоосоогоо хэжэ байдаг. Урдань аймагай, сомоной Соведүүдэй депутадууд хамтаржа, тоосоогоо хэдэг һэн. Мүнөө тиимэ гуримаар тоосоо үнгэргэхые буруушаажа, сомоной Соведэй депутат бүхэн һунгагдаһан округтоо тоосодог болонхой. Иигэжэ эмхидхэхэдэмнай һунгагшадай мэдүүлгэ, захяануудые бэелүүлгэдэ депутадай харюусалга дээшэлнэ.

Сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, секретарьнуудтай семинар хэгдэдэг. Нэгэ сомондо сугларжа, тэрэнэй бодото байдал дээрэнь Соведэй хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхые заажа, харуулжа байгаад, семинарнуудые үнгэргэхэдэ ехэ үрэтэй байдаг.

Сомоной Соведүүдэй өөһэд хоорондынь социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд квартал бүхэнэй эхиндэ согсологдодог. Мүрысөөндэ илажа гараһан сомсоведтэ аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг юм. Энэ жэлэй дүнгөөр Хэрэнэй сомсовет (түрүүлэгшэнь нүхэр Зворукин) мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хоёрдохёо хүртөө.

Эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэреэ улам һайжаруулжа, эмхидхэхы үүргээ бури дээшэлүүлжэ манай нютагай Соведүүд туйлаһан амжалтануудаа арьбадхахын тула арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ мяха абалгые 68 процентээр, һү—35 процентээр, ноохо—23 процентээр, үндэгэ—85 процентээр дээшэлүүлхээр шиидэнхэй. Энэ харюусалгата уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ хэрэгтэ Түнхэнэй аймагай нютагай Соведүүд бури эдэбхитэйгээр хабаадалсахань дамжаггүй.

Н. Домышев,
Түнхэнэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

РЕСПУБЛИКА ДОТОРНАЙ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа) Улан-Удын кулинарна магазинай хүдэлмэрилэгшэ Н. Соловейкин бэлэн болгоһон «торт» тус магазиниие даагша А. Русинда харуулжа байна.

Л. Хайдурвай фото.

Түсэбһөө гадуур һү худалдана

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй хүндэлэлдэ Баргажанай «Авангард» колхозой малшад хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхитэйгээр ажаллана.

Эндэхи һаалишад, малшад жэлэй эхинһээ хойшо мүрысэн хүдэлжэ, үшөө октябрь һарада гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө дүүргээ һэн.

Тэрээнһээ хойшо горьтой һү нэмэжэ тушаагаад байна. Пленумэй нээгдэхэ үдэр болотор һаалишан бүхэн уялгаяа заабол дүүргэхээр шиидэнхэй.

Нютагтаа мэдээжэ болоһон, оролдосотой бэрхэ һаалишан Галина Козулина энэ жэл үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һааха уялгатай аад, арба һара хахадай дүнгөөр табин литрээр үлүүлээд ябана. Тиихэдэ нүхэд П. Кожевина, И. Русакова, Е. Кокорина гэгшэд мүн лэ хэлэһэнээ бэелүүлнэ.

А. Кокорин.

Яслитай болобо

Орлик тосхондо (Аха) үхибүүдэй ясли һаяхан ашаглалгада үгтэбэ. Мүнөө энэ яслида 20 гаран нарай үхибүүд үдэрэй үедэ хүмүүжүүлэгдэнэ. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд сүлөөтэй боложо, хамтын ажалда олооро хабаадалсаха аргатай болобо.

Д. Дугаров.

КЯХТЫНХИДАЙ ЖЭШЭЭ

Энэ жэлэй май һара соо Кяхта городто нээгдэһэн культурын университет ажалшадай эрдэм болбосорол дээшэлүүлхэ, тэдэниие коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Тус университедэй программа дотор урдань багаар анхарагдадаг байһан асуудалнууд оруулагданхай. Марксистско-ленинскэ эстетикэ, хүгжэм, уран зохёол гэхэ мэтын шухала, һонирхолтой асуудалнуудаар хэшээлнүүдээ үнгэргэнэ.

Университедэй нээгдэһэнһээ хойшо 15 хэшээл болоо. Гуталай фабрикын, худалдаа наймаанай конторын, ой модоной ажахын, мүн бусад эмхи зургаануудай зуугаад гаран хүдэлмэрилэгшэд һуралсана.

Кяхтынхидай жэшээгээр декабриин тэнгэһээ хойшо Наушки станцида аймаг соогоо хоёрдохи культурын университет нээгдэхэнь.

Тэрэшэлэн республикын ондоошье аймагуудта иимэ университедүүдые олоор нээхэ зайлашагүй болоо гэжэ һанагдана.

А. Чуянов.

УРАГШАА ҺАНААТАЙШУУЛАЙ НЭГЭН

Нютагтаа суурхажа, үетэн нүхэдтөө хүндэтэй болоһон Батомунко Бадмаев булад хүлэгые жолоодожо эхилһээр хори гаран жэл боложо ябана. Энэ нүхэр тухай нютагаархиниинь үнэн зүрхэнһөө нигэжэ хэлсэдэг: «Манай Батомунко хамтын хэрэгэй түлөө оролдожо, модо мүргөөгүй яаражал ябаха даа».

Энэншье зүбтэй гээшэ. Удаан саг соо машина жолоодожо ябаһан энэ нүхэр ажалдаа үнэн сэхээр, нийтын хэрэгые бүтээлсэхын түлөө үдэр һүниие илгадгүй ябажа, хүндэтэй болоһон байха юм.

...1936 он. Тиихэдэ нютаг бүхэндэ машина, трактор һая бии боложо байгаа бэлэй. Тэрэ үедэ залуу хүбүүн Батомунко нютагтаа түрүүшынхеэ ерэһэн тонно хахадай машинын рульда һууха хуби заяатай байгаа бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нүхэр Бадмаев «галта тэргые» жолоодон, олон зуу мянган километр хойноо орхёо бэзэ.

Энэ үе соо тэрэ ямар газараар хаана ябаагүйб? Сэрэгэй албанда ябахадаа Монголой уужам тала дайдаар, дайнай шэрүүн жэлнүүдтэ фронт дээрэ хэдэн жэлэй туршада машина жолоодожо ябаһан юм. Тиигэжэ ябатараа Смоленск городой шадар болоһон шанга тулалдаан соо дайсанай һомондо машинаяа һамна сохиуулжа, мүн өөрөө хүндөөр шархатажа, дайшалхы замаа дүүргэһэн түүхэтэй.

...Түрэл нютагаа бусажа ерэн сасуугаа автомашинада дахинаа һуужа, талые дүүрэн тооһо гэзэгэтүүлэн, колхозойнгоо ашаа шэрэжэ эхилээ бэлэй.

— Машина гээшые гамнажа, нэгэ гараар абажа, шалгажа, хэрэгтэй үедэнь аршажа ябахада нилээд удаан саг соо туһа хүргэдэг,—гэжэ Батомунко мүнөө хөөрэдэг.

Имагтал нимээр абажа ябаһанай ашаар нүхэр Бадмаев 1953 ондо тушаажа абаһан «ГАЗ-51» маркын машинаар аяар 100 мянган модо капитальна заһабаригүйгөөр ябаһан байха юм. Тиихэдэ үнгэрэгшэ жэлдэ тушаажа абаһан машинаяа һайнаар харууһалжа, заһабаригүйгөөр мүнөө 56 мянган модо ябаад байна. Нүхэр Бадмаев машинаяа нарин нягтаар абажа ябахын хажуугаар, түрхихэ тоһо, бензин алмахын хойноһоо оролдодог.

Хэжэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна организаци нүхэр Бадмаевай үнэн сэхэ, шударгы ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, хэдэн удаа шагнаһан, баяр баясхалан хүргэһэн байха.

— Би 23 жэлэй туршада булад хүлэгые жолоодожо ябанаб — гэжэ нүхэр Бадмаев мүнөө мэдүүлдэг.

Н. Галданов.

Асуудал, харюугай үдэшэ

Суулгын хүдөөгэй клубта асуудал, харюугай һонирхолтой үдэшэ һаяхан үнгэрэгдэбэ. Клуб соо байдаг асуудал, харюугай хайрсагта ороһон бэшэгүүдые энэ үдэшэ хаража, харюу үгтэһэн байна. Ороһон асуудалнуудта Суулгын дунда һургуулиин (Мухаршэбэр) багшанар харюу үгэһэн байха юм. «Коммунизмые нэгэн орондо байгуулжа болохо гү?», «Удаан саһан, бороон яахадаа ородог бэ?», «Саһан хүн тухай», «Инаг дуран тухай» гэхэ мэтэ олон асуудалнууд сугларагшадые һонирхуулаа. Һүүлшын хэдэн асуудалнуудта һургуулиин багша Л. Н. Крутовская тодо һонор харюу үгэһэн байна. Эдэ ушарнууд залуушуулай политическэ эрдэм ухаан, ажабайдал тухай һонирходогынь эли тодоор гэршэлнэ бшуу.

Нютагай залуушуул өөһэд өөһэдынгөө асуудалнуудта тодорхой тобшо харюунуудые абажа, энэ үдэшэлэн тараа. Хойшодоо иимэ үдэшэнүүдые хаа яа эмхидхэжэ байбал болохотой байгаа.

Б. Цыренов.

УРАН БЭЛИГТЭНЭЙ ХАРАЛГЫН УРДА ТЭЭ

Тусхай эрдэмгүй уран зураашадай скульпторнуудай, уралалгын искусствын мастернуудай мэргэжэл шадабариие элирүүлхын тула байгша оной сентябрьһаа декабрь хүрэтэр аймагуудай, һүүлдэнь республикын харалга эмхидхэхэ тухай шиидхэбэрииe профсоюзуудай Бурядай областной Совет байгша оной август һарада баталан абаһан юм.

Энээнтэй дашарамдуулагдан, профсоюзуудай областной, фабрика, заводуудай, мүн нютагай комитедүүд аймагуудтахи культурын таһагуудтай барисаа байгуулжа, уран бэлигтэниие предприяти, колхозуудта, совхоз, эмхи зургаануудта элирүүлээд, тэдээнэй хэһэн зүйлнүүдые республикын харалгада эльгээхэ зэргэтэй гэжэ уялгалагдаа һэн.

Янза бүриин шэрээр, карандашаар, гуурһаар, хара бэхээр (тушь) зурагдаһан зурагууд; шабараар, гипсээр, металлаар хэгдэһэн скульптуранууд; модондо, эбэр, яһа, шулуунда һиилэгдэһэн һиилүүрнүүд, элдэб түмэрөөр гоёон бүтээгдэһэн, уран гоёор оёгдоһон уралалгын зүйлнүүд харалгада табигдажа байна. Уран бэлигтэнэй зураһан, дархалһан зүйлнүүдтэнь мүнөө үеын байдал харуулагдаһан байха.

Профсоюзуудай областной, фабрика, заводуудай, нютагай комитедүүдэй, аймагуудтахи культурын таһагуудай даб дээрэ хэһэн ажалые харахада предприятинуудта, хүдөө нютагуудтахи совхоз, колхозуудта, эмхи зургаануудта уран бэлигтэниие элирүүлхэ тушаа бага бэшэ ажал хэгдэһэн байна. Жэшээнь, Хэжэнгын аймагай культурын таһаг (даагшань нүхэр А. Аюржанаев) эмхидхэлэй бага бэшэ ажал хээ. Уран бэлигтэнэй аймагай харалгада 14 хүн хабаадалсаба. Мүнөө эндэһээ 6 уран зураашад 14 һиилүүршэд республикын харалгада хабаадалсахаяа бэлэдхэжэ байна. Яруунын аймагай культурын таһаг республикын харалгада 10 хүниие эльгээхээр бэлэдхэнэ. Нарин шүдхалаашад Рампилов, Гомбоев, уран зураашад Янжима Цыремпилова, Александр Куликов, Цыбик Ринчинов болон бусад эртээнһээ бэлэдхэжэ эхилээ. Кударын, Ториин, Хориин, Түнхэнэй, мүн бусад аймагуудай культурын таһагууд уран бэлигтэнэй республикын харалгада эрхим хүнүүдые эльгээхээр бэлэдхэнэ.

Улан-Удэ городой предприяти, эмхи зургаануудай уран зураашад, һиилүүршэд, скульпторнууд республикын харалгада мүн лэ эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Улан-Удын Ленинэй орденто паровозовагонно заводой цехүүдтэхи комитедүүд тусхай эрдэмгүй 10 гаран уран зураашадай зураһан зурагуудые республикын харалгада эльгээхээр бэлэдхэжэ байнхай. Заводой хүдэлмэришэд, алба хаагшад өөһэдынгөө эрхим түрүү хүдэлмэришэдые, заводой туйлаһан амжалта харуулһан зурагуудые выставкэдэ табиха хүсэлэнтэй.

Сэлэнгын Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Даши-Нима Аюров сүлөөтэй саргаа гоё һайхан угалзатай элдэб янзын амһарта дархалдаг юм. Зураг дээрэ: Д-Н. Аюров ажаллажа байна.

Л. Апрелевай фото.

Городой хэдэ хэдэн томо предприятинуудта, тэрэ тоодо мяхаконсервын комбинадта, шэлэй заводто муу бэшээр бэлэдхэнэ.

Республикын олонхи предприяти, эмхи зургаануудта уран зураашадые, скульпторнуудые элирүүлхэ тушаа ажалай муу бэшээр хэгдэжэ байбашье, энэ хэрэгтэ профсоюзуудай зарим организацинууд хайша хэрэгээр хандана. Жэшээнь, «Механлит» заводой, «Металлоширпотреб» Тимлюгэй цементын заводой, Зэдын комбинадай, «Бурстрой» трестын, мүн бусад предприятинуудай дэргэдэхи профсоюзуудай комитедүүд дээрэ дурсагдаһан хэрэгые тооногүй. Хойто-Байгалай, Курумканай, Баргажанай, Мухаршэбэрэй, Бичурын, Кяхтын, мүн бусад аймагуудай культурын таһагууд уралалгын искусствын талаар республикын түрүүшын харалга эмхидхэхэ тухай профсоюзуудай областной Соведэй шиидхэбэриие бэелүүлхэ тушаа горьтой хэмжээ абаагүй байна.

Профсоюзуудай областной Совет уран зураашадай, скульпторнуудай, уралалгын искусствын мастернуудай нютагуудтахи харалгые байгша оной декабриин 15 хүрэтэр хойшолуулаа. Аймагуудта шэлэгдэһэн эрхим зурагууд, скульптуранууд, уран гоёор һиилэгдэһэн зүйлнүүд Улан-Удэдэ асарагдажа, уран зурагуудай музейдэ декабриин 20-һоо 31 хүрэтэр харуулагдаха юм.

В. Афанасьев.

Хилын саанаһаа

ВСРП-гэй VII съезд

БУДАПЕШТ, декабриин 1. (ТАСС). Венгриин Социалистическэ хүдэлмэришэнэй партиин VII съезд мүнөө хоёрдохи үдэрөө хүдэлмэрилжэ байна. Мүнөөдэрэй үглөөнэй заседаниин эхилхэдэ, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин делегацине толгойлогшо КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев үгэ хэлээ.

Час хахад шахуу саг соо Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгые съездын делегадууд, айлшад угаа ехэ анхаралтайгаар шагнаа, нэгэтэ бэшэ нэрьесэ альга ташаа.

ВСРП-гэй VII съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгые Н. С. Хрущев үгынгөө түгэсхэлдэ уншаһан байна.

Амаршалгын уншагдажа дүүрэхэдэ, эндэ сугларагшад удаан саг соо нэрьесэ альга ташаа, бултадаа хүл дээрээ бодожо зогсоо. Никита Сергеевич Хрущевой трибунаһаа өөрынгөө һуурида ошожо, Янош Кадарые хани ёһоор тэбэрихэдэнь, дахяад нэрьемэ альга ташалган болоо.

Янош Кадарай тоосоото элидхэлые, Венгриин Арадай Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ хоёрдохи табан жэлэй түсэб тушаа директивэнүүдээр Йене Фок гэгшын хэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ багахан забһарлалгын һүүлээр эхилээ.

Боршод областьһоо ерэһэн делегат —Диошдьертэхи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай директор Янош Немешкери түрүүлжэ үгэ хэлээ. Удаань Среднезадунайска нүүрһэнэй трестын директор Иштван Хидаши, ВСРП-гэй Будапештскэ горкомой секретарь Дежэ Кишш гэгшэдтэ үгэ үгтөө.

Гүрэнэй болон экономическа хүтэлбэрилгын шухала асуудалнууд тухай ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, ВНР-эй правительствын түрүүлэгшэ Ференц Мюнних үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Правительствын байгуулагдаһан сагһаа хойшо хэһэн ажал-ябуулгын дүнгүүдые гаргахадаа, туйлагдаһан амжалтануудай үндэһөөр тэрэнэй хүдэлмэриин шэглэл зүб байгаа гэһэн тобшолол хэжэ болоно. Партиин политикые бэелүүлхэ талаар өөрынгөө зорилгые правительство һайнаар дүүргэнэ гээд, үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

Гүрэнэй нютагай органуудай—соведүүдэй үүргэ болон удхашанар тухай Ференц Мюнних нилээд дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна.

Ференц Мюнних гэгшын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр забһарлалга соносхогдоо.

Совет залуушуулай делегаци Японһоо бусаба

ТОКИО. ТАСС-эй корреспондент В. Дроздов иигэжэ мэдээсэнэ: СССР-эй залуушуулай организацинуудай комитедэй делегаци түрэл ороноо бусахаяа ноябриин 30-да Токиоһоо мордобо. Бүхы Японой залуушуулай организацинуудай соведэй уряалаар делегаци ноябриин 15-һаа хойшо Япондо аяншалаа.

Япондо байха үедөө, совет залуушуулай делегаци Хоккайдо, Акита, Ямагата, Сидзуока, Тоциги префектурануудтахи хэдэн городуудта хүрэжэ, промышленностьда, хүдөө ажахыда, загаһа барилгада хүдэлдэг япон залуушуулай түлөөлэгшэдтэй уулзаа. Үйлэдбэриие, олониитын ажабайдалые хүгжөөлгэдэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ залуушуулай дүүргэхэ үүргэдэ хамаатай асуудалнуудые хоёр ороной залуушуулай түлөөлэгшэд зүбшэн хэлсэһэн байна. Иигэжэ һанамжанууд тухайгаа хөөрэлдэхэдөө, совет болон япон залуушуулай хоорондохи хани ёһоной холбоо саашаданиь бэхижүүлхэ, тэрэшэлэн уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаадуулхын түлөө, буу зэбсэг бүхы дээрэнь, хүсэдөөр хуряахын түлөө тэмсэлые улам шангадхаха шухала гэжэ тэдэнэр тобшолол хэһэн байна.

Уулзалганууд болон һанамжануудаа мэдэлсэлгэнүүдэй эсэстэ совет болон япон залуушуулай түлөөлэгшэд хамтын мэдүүлгэдэ гар табяа. Бата бэхи эб найрамдал хангаха, дэлхэй дээрэ хүгжэлтэ туйлаха зорилгоор ехэ оролдолго гаргаха гэжэ СССР-эй залуушуулай организацинуудай комитет, Бүхы Японой залуушуулай организацинуудай совет тоолоно гээд, мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Мүн холбоо барисаагаа улам үргэдхэхэ, нэгэдэмэл ябуулга хэхэ уряатайгаар бүхы оронуудай залуушуулда тэдэнэр хандаа.

Совет залуушуулай делегациин хүндэлэлдэ зорюулагдан, бусаха үдэртэнь СССР-һээ Токиодо байдаг посольстводо уулзалга болоо. Тэрээн дээрэ Японой залуушуулай организацинуудай түлөөлэгшэд байлсаа. «Н. С. Хрущев Америкэдэ» гэһэн үнгэтэ фильм уулзалгын үедэ харуулагдаһан байха юм.

Аденауэр Парижда ерэбэ

ПАРИЖ, декабриин 1. (ТАСС). Франциин гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай хоёр үдэрэй туршада хэлсээ хэхын тулада Баруун Германиин канцлер Аденауэр мүнөөдэр Парижда ерээ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIV сесси

Политическэ комитедтэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 1. (ТАСС). Зүбшэхэ зүйлэй һүүлшынхиин урда тээхи пунктые — Алжир тухай асуудалые ООН-эй Генеральна Ассамблейн Политическэ комитет үсэгэлдэр зүбшэжэ ороһон байна. Ази, Африкын 25 ороной делегациин гуйлтаар сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаһан тус пункт ООН-дэ дүрбэдэхи жэлээ удаа дараалуулан хэлсэгдэһэн байха юм.

Үсэгэлдэр комитедэй гансахан лэ үглөөнэй заседани боложо, Тунисай түлөөлэгшэ Монжи Слим үгэ хэлэһэн байна. Тус асуудал урда урдынхида орходоо тад ондоо эрхэ байдалда мүнөө зүбшэгдэхэеэ байна. Ушарынь Алжирта эб найрамдал тогтоохо арга бии боложо байнхай. Хамаатай хоёр талын хоорондо энэ асуудалаар тиимэ ехэ арсалдаан үгы гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, һандарал хохидолто дайн байлдаан тэндэ үргэлжэлһэн зандаа гээд, Тунисай делегат хэлээ.

Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо Франциин 600 мянган хүнһөө бүридэһэн сэрэгүүд Алжирай Национально-сүлөөрэлгын армида эсэргүү ябуулга хэхэдээ, томо буунуудые, бомбонуудые, танкнуудые, самолёдуудые хэрэглэдэг байгаа. 1954 оной ноябрьһаа эхилэн энэ дайнда 1.400 мянган залуу французууд хабаадаһан байна. Энэ үе соо Алжирай талаһаа 145 мянган хүн, Франциин талаһаа 12 мянган хүн алуулаа. 250 мянга гаран хүн (тэдэнэй хахадынь үхибүүд) Тунис болон Марокко руу ошожо, байрлаха газараа бэдэрхэ баатай болоһон байна гэжэ Слим мэдээсээ.

Алжиртахи байдал шахардуу шанга зандаа. Асуудалые зэбсэгэй хүсөөр хангалтатайгаар шиидхэхэ аргагүй байна. Табан жэл соо үргэлжэлһэн энэ аюулта дайн хүнүүдэй дура зоригые нугалжа шадаагүй. Эрхэ сүлөөтэй, бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө тэмсэхээр алжир арад шууд шиидэнги зандаа байна гэжэ Тунисай делегат үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Тунисай делегациин һанамжын ёһоор, Франци Алжир хоёр эб найрамдал тогтоохо, Алжирай асуудалые таатайгаар шиидхэхэ арга боломжотой гэжэ Монжи Слим үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлһэн байна.

Алжирай асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ Франциин делегаци хабаадалсанагүй.

Африкын арадуудай тэмсэлые бүхы дэлхэйн ажалшад дэмжэнэ

Империализмын дарлалтаһаа Африкые сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй үдэрые дэлхэйн бүхы оронуудай түрүү хүн түрэлтэн декабриин 1-дэ тэмдэглэбэ. Африкын хүн зон тэмсэлдэ эмхитэйгээр жагсажа, сүлөөтэй, бэеэ даанхай байдалтай болохо хуулита эрхэтэй байһан тухайгаа шууд сэхээр мэдүүлһэн байна бшуу.

Колониальна дарлалтада эсэргүүсэн тэмсэжэ байһан Африкын арадуудые хитад арад шууд сэхээр дэмжэхэ зуураа, Африкын газар дээрэһээ империалистнуудай сүм намнагдаха, эндэхи арадуудай бултадаа эрхэ сүлөөтэй, бэеэ даанхай байдалтай болохо сагынь ойртоо гэжэ батаар үнэмшэнэ. Бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө Африкын арадуудай хэжэ байһан үнэн зүб тэмсэлые дэмжэһэн митингнүүд Хитадай олон городуудта болоо. Африкын бүхы оронуудай арадуудай үнэн зүб тэмсэлдэ талархажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлһэн телеграммануудые эдэ оронуудай олониитын организацинуудта Хитадай демократическа, залуушуулай организацинууд эльгээһэн байна.

Африкада национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн үнгэрэгшэ жэлдэ бүри ехээр хүгжөө. Энэ хадаа бэеэ даанхай байдалай түлөө Африкын арадуудай хэжэ байһан бүхы тэмсэлэй түүхэдэ угаа ехэ удхашанартай гэжэ Хитадай «Жэньминь жибао» газетэ бэшэнэ.

Болгариин телеграфна агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Империализмын дарлалтаһаа Африкые сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй үдэртэй дашарамдуулан, Болгариин эб найрамдал хамгаалха национальна комитет Ази, Африкын оронуудтай һанал нэгэдэлгын соведэй саг үргэлжын секретариадта телеграмма эльгээжэ, колониальна дарлалтада эсэргүүсэн, национальна бэеэ даанхай байдалай, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ байһан оронуудай арадуудые амаршалһан байна.

Колониальна дарлалтада эсэргүүсэн, бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байһан Африкын арадуудтай Корейн арадай ехээр талархажа байһые мэдүүлһэн статьянуудые Корейн Арадай-Демократическа Республикын бүхы центральна газетэнүүд толилоо.

Эрхэ сүлөөгэй, эб найрамдалай, социальна дэбжэлтын үзэл бодол баримталдаг бүхы арадууд хадаа империализмын дарлалтаһаа Африкые сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй үдэртэй дашарамдуулан, Африкын арадуудта халуун амаршалга хүргөөд, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ шэнэ амжалта туйлахыень тэдэндэ хүсэнэ.

США-гэй оборонын министр тушаалһаа бууба

ВАШИНГТОН, декабриин 1. (ТАСС). Оборонын министр Нейл Макэлройн тушаалһаа бууһан тухай, оборонын министрын орлогшын тушаалые мүнөө хүрэтэр даажа байһан Томас Гейтсын оборонын министрын тушаалда томилогдоһон тухай президент Эйзенхауэр соносхоо. Филадельфийскэ банкир урдань байһан Томас С. Гейтс 1953 онһоо 1957 он хүрэтэр США-гэй далайн-сэрэгэй флодой министрын орлогшоор, 1957 онһоо энэ оной эхин хүрэтэр далайн-сэрэгэй флодой министрээр хүдэлһэн, тиигээд Макэлройн нэгэдэхи орлогшоор томилогдоһон байгаа.

А. Сеньи, Д. Пелла Лондондо ерэбэ

ЛОНДОН, декабриин 1. (ТАСС). Италиин премьер-министр Антонио Сеньи, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Джузеппе Пелла мүнөөдэр Лондондо албанай хэрэгээр ерэбэ.

Италиин правительствын хүтэлбэрилэгшэд Лондондо премьер-министр Макмиллантай, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Сельвин Ллойдтой хэлсээ хэхэ байна.

Редакторай орлогшо
С. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01211. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5122.